

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

23 Ekim 2012

....../.../2012

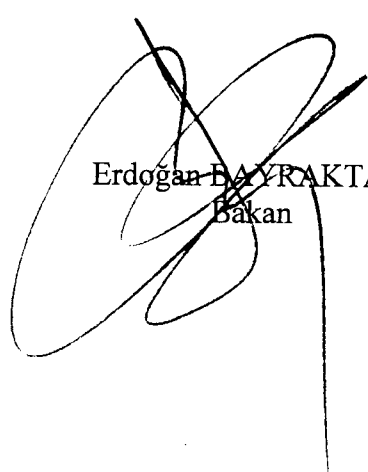
Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610/ 4418
Konu : İstanbul Milletvekili
A.Levent TÜZEL'in
Yazılı Soru Önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 01.10.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10-86573 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili A.Levent TÜZEL'in, Bakanlığımıza yönelttiği TBMM 7/9390 Esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :

-Cevap Yazısı (3 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN A.LEVENT TÜZEL'İN
TBMM 7/9390 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR :

Samsun'un Canik ilçesinde 6'sı çocuk olmak üzere, 10 insanımızın can kaybına neden olan Mert ırmağı yatağı üzerinde geçmişte de tehlikeli şekilde bina inşa edilmesi sonucu 1967 yılında taşkın yaşanmış ve 102 binada meydana gelen yıkım nedeniyle büyük çapta maddi hasar yaşanmıştır. Ancak, yetkililer derenin geçmişinde bulunan ağır faturaya rağmen dere yatağını yanlış planlamayla imara açmış, hatta dere yatağı dolguyla daraltıldığı için kesiti oldukça zorlanmış ve bugün yaşanan felakete ortam hazırlanmıştır.

DSİ'nin verilerine göre son 20 yılda su taşkınları sonucu 300'ü aşkın kişi hayatını kaybetmiş, milyarlarca lira maddi zarar meydana gelmiştir. Su taşkınlarının sebeplerinin başında, plansız ve çarpık kentleşme, altyapı çalışmalarının yetersizliği, bilimsel ve teknik gerçekler ile mühendislik hizmetlerinden yeterince yararlanılmaması gelmektedir.

En son 2009 yılında İstanbul Ayamama dere yatağının taşması sonucu 31 insanımız canından olmuştur. Görünen o ki, yetkililer yaşanan acılardan yeterince ders çıkarmamakta ve hala dere yataklarını yapılaşmaya açmaktadır.

Yazık ki, devlet kurumlarının ihmalleri ve kusurları nedeniyle yaşanan can kayıplarına her gün bir yenisi eklenmektedir. Bu defa, "Kentsel Dönüşüm" olarak yürütülen projeler karşısında bilimsel verileri, üniversitelerin ve TMMOB'nin uyarılarını ve yurttaşların itirazlarını hiçe sayan Hükümet, TOKİ eliyle dere yatağına yaptırdığı binalarda yurttaşlarımızı ölüme terk etmiştir.

Tüm bilimsel ve doğal gerçekleri yok sayarak, dere yataklarına konut inşa edip, yurttaşları dolduran hükümet yetkilileri, yaşanan cinayet karşısında sorumluluk alıp, yanlışını görmek ve özür dilemek, bu politikalardan vazgeçmek yerine, "yapılaşmada bir yanlışlık yok" açıklamaları yapmaktadır.

Bu çerçevede;

1-2002 yılının Aralık ayından 10 Mart 2011 tarihine kadar Başbakanlık Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığı görevini yapan ve günümüzün Çevre ve Şehircilik Bakanı olarak, imzanızı taşıyan Samsun'da dere kenarına inşa edilen TOKİ konutlarında 9 yurttaşımızın yaşamını yitirmesinde kişisel sorumluluğunuz olduğunu düşünüyor musunuz?

2-DSİ'nin 1976 yılında Mert ırmağının deniz kıyısından içeriye doğru yaklaşık 6,5 km ıslah edilmesi gerektiğini rapor etmesine rağmen TOKİ, hangi bilimsel gerekçelerle derenin 30 metre yakınına bina inşa etmiştir?

3-TMMOB'nin 2008 yılındaki Samsun Kent Sempozyumunda Mert ırmağı bölgesinin yapılaşmaya açılması nedeniyle büyük risk taşıdığı, ırmak kesitinin daraltılmasıyla sele davetiye çıkarıldığı, gerekli önlemlerin alınmaması durumunda büyük felaketlerin yaşanabileceği belirtilmiştir. Bakanlığınızca bu uyarılar dikkate alınmış mıdır? Bu uyarıdan sonra neler yapılmıştır?

4-Samsunda sel baskını sonrası yaşanan can kayıpları ile maddi ve manevi kayıpları, kamu erkinin ihmallerinin bir ürünü olarak değerlendiriyor musunuz?

5-TOKİ Kuzey Yıldızı konutlarında yaşanan bu felaket sonucu, kentsel dönüşüm projelerine dair kaygılar daha fazla artmaktadır. Bütün bu olarlardan sonra, gerekli birimler ve Bakanlık olarak TOKİ ile yapılan anlaşmaları ve projeleri tekrar gözden geçirmeyi gerekli görüyor musunuz?

6-Plansız ve çarpık kentleşme, altyapı çalışmalarının yetersizliği, bilimsel ve teknik gerçekler ile mühendislik hizmetlerine gerekli önemin verilmemesi, yaşanan kayıpların temel nedenidir. Bakanlık bu sorunları nasıl çözüme ulaştırmayı düşünmektedir?

7-Samsun'da yaşanan sel baskını sonucunda, can kayıpları yanı sıra, maddi ve manevi kayıpları olan yurttaşlarımızın yaralarının sarılması için ne tür girişimlerde bulunacaksınız, hasar tesbiti ve zarar tazmini yapmayı düşünüyor musunuz?

8-Kentlerin imar ve planlama faaliyetleri 5393 ve 3194 sayılı Kanunlarla yerel yönetimlere verilmiş olmasına rağmen, Hükümetinizce, kentsel dönüşüm adı altında ilan ettiği projelerle bu yerleşim alanlarının plan yetkisini yerel yönetimlerden alarak, merkezi idare adına TOKİ'ye verilmiştir. Bu sel baskınından sonra, kentsel dönüşüm çalışmalarını merkezi idare yerine, yerel yönetimlerin yerinde kentsel yenileme esası ile kentin bütününe gözeterek bütünlüklü bir anlayışla şehir planlama ilkelerine uygun, yurttaşların katılımı ve Meslek Odalarının desteği alınarak demokratik süreçlerle yapılması yönünde bir yasal değişiklik düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR:

1-Samsun ili için planlama çalışmaları 1960-1970'li yıllarda başlanmış, TOKİ tarafından yapılan uygulamaların bulunduğu bölge ise 1980'li yıllardan itibaren ilgili yerel belediyeler tarafından onaylanan imar planları ile yerleşime açılmış ve yapılaşmıştır. Bu planlarda, ilgili kurumlar ile koordineli olarak Mert Irmağı ve Yılanlı Dere için yaklaşma mesafeleri belirlenmiştir.

Bahsi geçen toplu konut projesi kapsamında ise yerel belediyeler tarafından onaylanan imar planı kararlarına ve çekme mesafelerine uyularak, vaziyet planları oluşturulmuş, konut uygulamaları Samsun Büyükşehir Belediyesinin İmar Yönetmeliği ile yürürlükteki plan ve yönetmeliklere uygun olarak yapılmıştır. Ayrıca, yapılan uygulamaların çevreye olan etkilerinin değerlendirilmesine yönelik olarak ÇED Yönetmeliğinin 17 nci maddesi kapsamında hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası, Samsun Valiliği tarafından uygun görülmüş ve çevresel etkilere karşı alınması öngörülen önlemler yeterli bulunmuştur.

2-Yapılan uygulamalarda DSİ tarafından Mert Irmağı ve Yılanlı Dere için belirlenen yaklaşma mesafelerine uyulmuş ve projeler buna göre düzenlenmiştir. Diğer yandan Orman ve Su İşleri Bakanlığı DSİ Genel Müdürlüğü tarafından 13.08.2012 tarihli yazı ile yıkılan taşkın koruma tesislerinin yapım işinin kuruluşları yatırım programına alındığı, toplu konut uygulamasının yapıldığı bölgede yıkılan taşkın koruma duvarlarının yapımının Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

3-TMMOB tarafından basında yer alan açıklamalar üzerine, Mimarlar Odası ve İnşaat Mühendisleri Odasına TOKİ tarafından gönderilen 06.07.2012 tarihli yazılar ile, yapılan uygulamalar öncesinde yapıldığı belirtilen uyarılarla ilgili haberlerin kaynağı olan dökümanlar var ise gönderilmesi istenmiş, İnşaat Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odasının 27.07.2012 ve 20.07.2012 tarihli yazılarında, herhangi bir bilgi ve belgenin bulunmadığı belirtilmektedir.

6- Kentsel ve kırsal yerleşmelerde sağlıklı, güvenli ve sürdürülebilir yerleşme ve yapılaşmanın sağlanması ve çarpık kentleşmenin önlenmesi amacıyla, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 3194 sayılı İmar Kanunu ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile Bakanlığımıza verilen yetkiler kapsamında hızlı ve sağlıklı bir şekilde düzenleme, planlama, uygulama ve denetleme çalışmaları yürütülecektir.

Bu hedefe uygun olarak, imar mevzuatı "yaşanabilir mekânlar" ve "marka şehirler" vizyonuna hizmet edecek şekilde yenilenecek, afete duyarlı planlama ve zarar azaltma çalışmalarına önem verilecektir.

Afetlere karşı hazırlıklı olabilmek için yüksek riskli şehirlerde dönüşüm çalışmalarına hızla başlanılacak ve yaklaşık 6,5 milyon dolayındaki kaçak, dayanıksız ve mühendislik hizmeti almayan yapılar yıkılacak, gecekondü bölgelerinde dönüşüm ve yenileme çalışmaları yapılacaktır.

Öncelikle Ülke genelindeki riskli alanlar (öncelikle 1 inci derece deprem bölgeleri ile acil risk taşıyan sel, heyelan v.b. alanlar) belirlenecek ve "Riskli Alanlar" Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilecektir. Tespiti kesinleşen riskli yapıların yıkılması sağlanacaktır. Riskli alanlarda çağdaş, güvenli ve çevreye duyarlı kentsel dönüşüm uygulamaları gerçekleştirilecektir.

8-TOKİ'nin Kentsel Dönüşüm adı altında ilan edilen alanlarda doğrudan plan onama yetkisi bulunmamaktadır. Yapılan Kentsel Dönüşüm uygulamaları ilgili Belediyeler ya da Valilikler ile yapılan protokoller kapsamında yürütölmekte olup, imzalanan Protokollerin büyük çoğunluğunda plan hazırlama ve onaylama sorumluluğu yerel yönetimlere bırakılmıştır. Uygulamaların bir kısmında ise yine yerel yönetimler tarafından hazırlanan planlar 644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanmaktadır.

Önergenizde yer alan diğer hususlar Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk alanında bulunmaktadır.

